

kunst@klassekampen.no

KUNST & kritikk

MATERIALBASERT: Gunnhilde Høyer overbeviser med sine konseptuelt gjennomarbeidede verker. **FOTO: GALLERI LNM**

Naturens gang

KUNST

«Klimatiske beretninger»

Gunnhilde Høyer
Galleri LNM, Oslo
Står til 23. desember.

«Yellow»

Per Hess
Galleri LNM, Oslo
Står til 23. desember.

ANMELDELSE

Gunnhilde Høyer minner oss på at kunstverks meningsdannelse er knyttet til overflaten.

Den norske billedkunstneren Gunnhilde Høyer (f. 1983) overbeviser stort med konseptuelt gjennomarbeidede, og visuelt overbevisende, arbeider i sin separatutstilling på Galleri LNM. I tråd med tidens interesse for materialbaserte kunstneriske praksiser, er verkene et resultat av idé, materiale og prosess.

Hun har plassert akvarellpapir i kamre med vann og pigment ute i det fri, og lar naturen gå sin gang, til vannet er fordampert og papiret er tørket. Sporene av tidens arbeid kan vi lese i renner av pigment på arket, og rusk og rask som har festet seg til det.

I noen andre flotte arbeider parafraseres den engelske kunstneren William Turners (1789–1862) akvareller. Høyer har latt akvarellpapir skvalpe omkring i en tønne med farget vann ute på havet.

Bildene er en påminnelse om at meningsdannelsen i kunstverket, tross finurlige konsepter i bunn, er knyttet til overflaten og leses ut av overflatevirkninger.

I LNM's andre separatutstilling tar Per Hess (f. 1946) utgangspunkt i den kunstøkonomiske dimensjonen ved Oslo kommunes forvaltning av Edvard Munchs livsverk. Han lanserer ideen om å gjenoppføre sveitservillaen Munch bodde i på Ekely. En modell av Munchs hus som er nedsenket i en hvit boks med speil på innsiden, er utstillingens omreinsningspunkt. Engasjementet har resultert i malerier som følger prisutviklingen på eiendomsverdien av Ekely siden 1916, og hva en gjenoppbygging av Munchs hus vil koste nå.

Det hele er badet i gyllent gjensjinn fra et gult neonrør. Den ledsagende teksten gir en antydning om at Hess i sitt engasjement følger opp en tradisjon for persondyrking av Munch, som ble innledet allerede i kunstnerens levetid.

Selv velger jeg å se bort fra kunstnerens intensjonsforklaringer og lese verket som en ironisk kommentar til at Munch er verdt sin vekt i gull for markedsføringsen av Oslo og norsk kunst. Jeg foretrekker at kommunen lar Hess få oppføre sin modell av Munchs villa på Ekely som et vakkert estetisk objekt og et verdig minnesmerke i stor målestokk, plassert der Munchs hus engang sto.

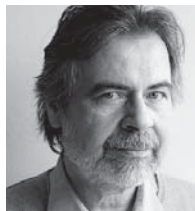
Øivind Storm Bjerke
kunst@klassekampen.no

KUNST PÅ ONSDAG:

Klassekampen anmelder aktuelle utstillinger hver onsdag gjennom hele året. Våre anmeldere kan kontaktes på kunst@klassekampen.no

Hver måned byr vi i tillegg på essays, intervjuer og nyheter fra Kunst-Norge.

Tips til våre kunstsider kan rettes til Sara Hegna Hammer: sarah@klassekampen.no

Øivind Storm Bjerke
Professor i kunsthistorie og kunstkritiker

Tommy Olsson
Kunstner og kunstkritiker

Line Ulekleiv
Kunsthistoriker og kunstkritiker

En så massiv utstilling viet en enkelt kunstner

Modernist

Øivind Storm Bjerke
KUNST

«Anna-Eva Bergman. Grafisk univers»

Nasjonalmuseet for kunst, Museet for samtidskunst, Oslo.
Står til 28. februar.

ANMELDELSE

Anna Eva Bergmans grafiske arbeider gir en opplevelse av det sublime.

Den norske kunstneren Anna Eva Bergman deltok på biennalen i São Paulo med grafikk i 1955 og på Documenta II i Kassel i 1959 med maleri. I Norge fikk hun sitt gjennombrudd med store utstillinger i Oslo og Bergen i 1966.

Tidligere direktør for Henie Onstad Kunstsenter, Ole Henrik Moe skrev en monografi om henne i 1990, og utenfor kunstsenteret har hun fått sitt monument i form av en skulptur formet som et fjell i metall, av Terry Haass.

Anna Eva Bergman-utstillingen på Museet for samtidskunst bygger på en gave på 154 grafiske arbeider fra stiftelsen Hartung Bergman i Antibes. Museet og stiftelsen har også samarbeidet om utgivelsen av en gedigen verkskatalog over Bergmans grafikk.

En så massiv oppmerksomhet viet en enkelt kunstner, fordrer at vi har å gjøre med en ubestridt ener. Og det hersker ingen diskusjon om Bergmans sentrale plassering i nyere norsk kunsthistorie, men starten var lite lovende.

FAKTA

Anna Eva Bergman:

■ Norsk kunstner, født 1909. Døde i 1987.

■ Jobbet i hovedsak med tresnitt og litografier, men også etsning, kobberstikk, koldnål og akvatint inngår i hennes produksjoner.

■ Stiftelsen Hartung Bergman har i dag ansvar for hennes og ektemannen Hans Hartungs kunstverk og arkiver. Stiftelsen har donert 154 av hennes grafiske verk til Nasjonalmuseets samling.

Hun begynte som attenåring, giftet seg med den tysk-franske maleren Hans Hartung, skilte seg etter ti års ekteskap og reiste hjem til Norge i 1938. Ikke før hun viste abstrakte malerier på UKS i 1950 og på Høstutstillingen i 1951, hadde hun prestert noe som fortjener å bli stående i historiebøkene.

Utstillingen begynner med hennes tidlige grafikk, laget da hun var elev av Stanley William Hayter i begynnelsen av 1950-årene. Da hadde hun giftet seg for annen gang med Hans Hartung og flyttet tilbake til Paris.

Hayter var en inspirerende lærer for Inger Sitter, Anne Breivik, Jackson Pollock og Louise Bourgeois, for å nevne noen. Et felles kjennetegn for dem alle er at en levende strek blir et redskap for å tolke psykologiske tilstander. Bergmans raderinger er da også hennes kanskje fineste arbeider på utstillingen.

Det er påfallende i hvor stor grad abstrakte malere på 1900-tallet legitimerte sin kunst ved å henvise til fortidens mestre. Det virker som de hadde et behov for å benekte påstander om at moderne kunst bare var spontane spillopper og innfall. Bergman vendte seg også til historien som utgangspunkt for sin abstraksjon.

Veien gikk gjennom studier av hennes onkel Fredrik Macody Lunds teorier om

ENKELT SYMBOLSPRÅK: Å se bildene som

betydningen av det gylyne snitt for utformingen av Nidarosdomen. Det er nesten rørende, og litt komisk, å se tegninger av hvordan Bergman nitid regner ut kurvaturen på fjellprofiler ut fra det gylyne snitt.

Historiske referanser gjør seg også gjeldende i en interesse for middelalderens malerteknikker. I de utstilte maleriene finner vi dekorative innslag av sølv og gull. I grafikken kommer det dekorative til uttrykk gjennom hvordan hun utnytter mulighetene til å skape